

«Μάνα Κουράγιο»

27 ΦΕΒ. 2000

ΤΟ ΟΓΚΩΔΕΣ έργο του Μπρεχτ, ο τρόπος γραφής των θεατρικών κειμένων του, η θεωρητική προσέγγισή του σχετικά με το θέμα της υποκριτικής των ηθοποιών και η μπρεχτική έννοια του όρου «αποστασιοποίηση» αποτελούν μια απτή μαρτυρία για το πόσο αδιαμφισβήτητα ο Μπρεχτ ήταν όχι μόνο θεωρητικά αλλά και πρακτικά μαρξιστής. Πολλοί τον αμφισβήτησαν και τον αμφισβητούν προσάπτοντας πολλά και διάφορα. Αλλά μάταια. Χρόνια μετά το θάνατό του, το σύνολο του έργου του Μπρεχτ αποδεικνύει την πρακτική εφαρμογή του Μαρξισμού. Οπου μιλούν οι πράξεις και τα έργα, τα λόγια περιττεύουν.

Εξετάζοντας κάποιος τη γραφή της «Μάνας Κουράγιο» μεσ' από αυτή τη βάση παρατηρεί ότι το συγκεκριμένο έργο αποτελεί μόνο ένα κομμάτι -σημείο- σταθμό της μπρεχτικής κριτικής της Ιστορίας με τις συνισταμένες του πολέμου, του ήρωα και του «ηρωισμού» ως κατασκευάσματα του καπιταλιστικού συστήματος. Ο Μπρεχτ για

ν' αποκαλύψει και να εμπεδώσει πρακτικά την αμφισβήτηση και τη γελοιοποίηση της «Επίσημης Ιστορίας», έτσι όπως φτιάχνεται από τον καπιταλισμό, καταπιάνεται όχι μόνο με θεατρικά έργα αλλά και ποιήματα, αναλύοντας αυτή την «Επίσημη Ιστορία» των καπιταλιστικών κρατών στα συστατικά της, που είναι: το αντίτιμο του θανάτου, του πόνου και της απώλειας της ανθρώπινης ζωής (στην «Ανάκριση του Λούκουλου»). Την παρωδία των ηρώων στον «Αρτούρο Ούι». Αλλά και τον τρόπο του ανθρώπου μπροστά σε μια Ιστορία που την καθορίζουν άλλοι γι' αυτόν («Τρόμος και αθλιότητα στο Γ' Ράιχ»).

Μεσ' από αυτή την οπτική στο «Μάνα Κουράγιο» η Μπρεχτική κριτική της Ιστορίας ασχολείται με το αντίτιμο του πολέμου αφού η Άννα Φήρλινγκ χάνει όλα τα

παιδιά της, αποκαλύπτει την έννοια του πολέμου με τις πολιτικοοικονομικές του διαστάσεις, ενώ φανερώνει τον «πόλεμο ως συνήθεια που βάζει σε τάξη».

Σε μετάφραση Πέτρου Μάρκαρη, ο Γιώργος Μιχαηλίδης στο «Ανοιχτό Θέατρο» σκηνοθετεί μία διαυγή παράσταση η οποία χωρισμένη σε δώδεκα σκηνές δείχνει με μπρεχτική προσέγγιση και τεχνική την κριτική του Μπρέχτ στην «Επίσημη Ιστορία και πιο συγκεκριμένα μιας φάσης του Τριακονταετούς Πολέμου μεσ' από τη διαδρομή της «Μάνας Κουράγιο».

Η μουσική του Πάουλ Ντεσάου αλλά και τα σκηνικά - κοστούμια της αγνής Ντούτση καλύπτουν επαρκώς το Μπρεχτικό περίγραμμα της αφήγησης - αποστασιοποίησης. Ο Χάρης Εμμανουήλ σφραγίζει έξοχα με μπρεχτικές δεξιότητες το ρόλο του

αφηγητή, αντικατοπτρίζοντας τη σταδιακή φθορά και κατάντια του ανθρώπου στην εξέλιξη ενός «έπους». Η Δέσποινα Μπεμπεδέλη πετυχαίνει αριστουργηματικά να δώσει την Άννα Φήρλινγκ με το μπρεχτικό ζητούμενο «ως προϊόν αντιφάσεων», και σαν μάνα στο περίβλημα της αποστασιοποίησης αλλά και σαν εμπόρισα - επιχειρηματία που παζαρεύει ακόμη και με τη ζωή του γιου της. Ο «άνθρωπος Μάνα» και η «Κουράγιο» που επιζεί μεσ' από το γενετήσιο ένστικτο της αυτοσυντήρησης. Οι εκφράσεις του προσώπου της, αλλά πολύ περισσότερο οι παύσεις, της μιλούν πιο πολύ από τις ατάκες. Μια σιωπή που σπάει κόκαλα. Θαυμάσια Κάτριν η Ντίνα Μιχαηλίδη. Εξαιρετικοί οι: Δ. Γιαννόπουλος (Μάγειρας), Θ. Μπογιατζής (Ιεροκλήρυκας), Λ. Ζήκος (Αϊλίφ), Δ. Καλπάκη (Υβέτ), Δ. Δεγαίτης (Σιτιστής). Μία θαυμάσια παράσταση με μπρεχτική υφή.